Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	28 september 2020
Commissievoorzitter (plv.)	:	mw. S. Doevendans
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:		
Commissievoorzitter		mw. S. Doevendans
Commissiegriffier		mw. M. de Zwart
Leden van de commissie	FvD	mw. J. Vastenhouw, mw. A. Nanninga
	GL	mw. T.K. van Wijnen, dhr. R. Zaal
	VVD	mw. M. van Meerten, dhr. G. Hartog
	D66	mw. A. Kapitein, dhr. E. Kanik
	PvdA	dhr. J. Carton
	PVV	mw. I. Bezaan
	SP	dhr. W. Hoogervorst, mw. M. van Oorsouw
	CDA	mw. W. Koning
	PvdD	dhr. F. Zoon, Ines Kostiç
	50plus/PvdO	--
	CU	dhr. C. van den Heuvel, dhr. M. Klein
	DENK	--
	Fractie Baljeu	--
College van GS		mw. Z. Pels, mw. I. Zaal
Afwezig met bericht		dhr. J. Dulfer (GL), mw. C. Kuiper (CDA), dhr. D. Heijnen (CDA), dhr. R. Dekker (FvD)
Notulist		Verslagbureau Moneypenny/mw. H. Mutsaerts

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
   2.a. Vooruitblik op de komende vergadering(en) a.d.h.v. strategische agenda
3. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

4. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
5. Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren
6. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
   6.a: Financiën: Voordracht Nota Leningen en Garantstellingen
7. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
8. A-agenda Algemeen
   8.a. Voordracht voor de herbenoeming van de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer
9. A-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
   9.a. Initiatiefvoorstellen tot wijziging Referendumverordening van Forum voor Democratie en advies van GS over de initiatiefvoorstellen
10. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk 15:50 Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
    10.a IBT: agenderingsverzoek van de hr. Hartog (VVD) om brief 13a: Brief GS aan PS inz. Rapport brandveiligheid zorginstellingen provincie Noord-Holland op de b-agenda te bespreken.
11. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
12. Sluiting
13. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
    13.a Bestuur: Brief GS aan PS inz. Overzicht activiteiten Prinsjesfestival (C-agenda EFB 28-9-2020)
14. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
    14.a Economie: Kosten uitvoering Corona Overbruggingslening in Noord-Holland (COLNH) (c-agenda EFB 28-9-2020)
    14.b Bestuur: Verslag BO provincie met college Landsmeer en brief Landsmeer over bestuurlijke toekomst (C-agenda EFB 28-9-2020)
15. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
    15.a Financiën: Mail met bijlagen Artis inz steun Ec. herstel en duurzhfonds (C- agenda EFB 28-9-2020; geanonimiseerd; contactgegevens mailer vindt u op de besloten Statensite)

Agenda

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de commissievergadering om 13.20 uur en heet alle aanwezigen welkom. De aanwezigen worden erop gewezen dat zij de coronamaatregelen strikt in acht moeten nemen. Afmeldingen zijn ontvangen van dhr. Dulfer (GL) en die wordt vervangen door mw. Van Wijnen. Dhr. Heijnen (CDA) en mw. Kuiper (CDA) worden vervangen door mw. Koning. Dhr. Dekker (FvD) heeft zich afgemeld.
De commissie waardeert het aanbod van de gemeente Bergen voor een werkbezoek. Gekeken zal worden of er een geschikte datum gevonden kan worden. De maandagen zitten behoorlijk vol. Per mail zal verder worden gecommuniceerd.

2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

De **voorzitter** constateert dat de agenda ongewijzigd wordt vastgesteld, evenals de lijst van moties en toezeggingen, de strategische agenda en het verslag van 31 augustus 2020.

2.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda

De **voorzitter** meldt dat voor de vergadering op 26 oktober a.s. de volgende punten op de agenda staan: begroting 2021, blauwdruk motie 42, voordracht startnotitie Europa, voordracht begroting IPO 2021 (de ps vergadering waarin de voordracht vastgesteld moet worden ligt net als vorig jaar na de AV vergadering waarin de begroting vastgesteld wordt; de

opmerkingen van de commissie zullen aan de AV leden worden meegegeven; pro forma het besluit in PS) en de voordracht controleprotocol jaarrekening 2020.

3. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** meldt dat zich geen insprekers hebben aangemeld.

4. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt een terugkoppeling van de activiteiten die hebben plaatsgevonden in het kader van het Prinsjesfestival en hoe de toegankelijkheid was georganiseerd, zie C-agenda, 13.a.

De **voorzitter** meldt dat deze vraag schriftelijk wordt beantwoord vanwege de afwezigheid van dhr. Van Dijk (CdK).

5. Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

De **voorzitter** meldt dat zich geen insprekers hebben aangemeld.

6. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

6.a: Financiën: Voordracht Nota Leningen en Garantstellingen

Dhr. **Hartog** (VVD) heeft de nota met veel plezier gelezen, maar een aantal passages is onduidelijk, zoals op blz. 4 onder 2: “Deze nota biedt een leidraad aan GS ….. , maar bevat geen grondslag voor het verstrekken van deze instrumenten.” Deze zin wordt gelezen als dat wordt gezegd dat de bepalingen in de nota niet kunnen leiden tot de verplichting om een garantstelling te verstrekken. Maar op basis waarvan wordt dan de afweging gemaakt, zeker omdat de uitvoeringsregeling die tot op heden als leidraad wordt gebruikt, wordt ingetrokken. Blz. 5, 4.1: “De provincie verwacht bij het verstrekken van leningen en/of garantstellingen dat door de aanvrager actief stappen worden gezet op belangrijke thema’s zoals duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden net zoals de provincie dat doet.” Hoe moet een aanvrager voldoen aan dezelfde eisen als een provincie? Wat wordt verstaan onder ‘actief stappen zetten’ als het voor de aanvrager voor een goede taakvervulling niet nodig of onmogelijk is om op deze thema’s te acteren? De VVD stelt niet voor om andere waarden te hanteren, maar de rol van een verbonden partij kan niet vereenzelvigd worden met die van de provincie.

Mw. **Koning** (CDA) meldt dat de Randstedelijke Rekenkamer als belangrijkste aandachtspunt de betrokkenheid van PS bij de verstrekking van een lening of garantstelling heeft benoemd. Het is verbazend dat qua informatievoorziening nu enkel naar de P&C-cyclus wordt verwezen. Is een aparte bespreking hiervan niet beter? GS kunnen bij ingrijpende gevolgen afwijken van begrotingskaders, maar wat wordt verstaan onder ‘ingrijpende gevolgen’? Een duidelijke definitie van dit begrip is van belang om misverstanden in de toekomst te voorkomen. Het CDA gaat akkoord met de voordracht.

Mw. **Kapitein** (D66) gaat akkoord met de voordracht. Waarom is geen combinatie ter bespreking voorgelegd van deze voordracht met de revolverende fondsen?

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt of deze nota een opvolger van een eerdere nota is. Kunnen GS aangeven waarom zij wél een lening of garantstelling kunnen verstrekken wanneer een bank daar niet toe bereid is? Wat is de definitie van 'ingrijpende gevolgen'? De definitie van 'publiek belang' is omschreven door de WRR. Hanteren GS dezelfde definitie ook in deze nota? In de stukken van de P&C-cyclus worden toegekende leningen en garantstellingen genoemd, evenals de subsidies Buiten Uitvoeringsregeling. De SP heeft al eerder gevraagd om een toelichting op de subsidies[1]. Waar zijn deze voor bedoeld en wat is ermee gebeurd? Dat is ook gewenst voor leningen en garantstellingen, omdat PS dan beter toezicht kunnen houden op de geldstromen. Gaat de gedeputeerde hier aandacht aan besteden?

Dhr. **Zaal** (GL) stemt in met de voordracht. In het kader van punt 4.1 worden GS gevraagd om periodiek verslag te doen van gesprekken met aanvragers van leningen of garantstellingen en aan te geven welke concrete acties door de aanvragers worden ingezet om aan de voorwaarden te voldoen.

Mw. **Bezaan** (PVV) meent dat de provincie zo weinig mogelijk leningen en garantstellingen moet verstrekken want het gaat om publiek belastinggeld en de provincie is geen bank. De PVV stemt niet in met de voordracht.

Dhr. **Carton** (PvdA) meldt dat een van de aanbevelingen van de Rekenkamer het betrekken van PS is bij het verstrekken van nieuwe garanties en leningen. Hij vraagt of het voldoende is om deze aanbeveling vorm te geven wanneer 'PS op passende wijze worden geconsulteerd'. Wat houdt consulteren precies in?

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt of wordt uitgegaan van activiteiten die aansluiten bij provinciale taken of dat hier naartoe wordt geschreven. Als voorbeeld wordt het verdiepen voor de installatie van de zeesluis genoemd. Hiervan is uiteindelijk een provinciale taak gemaakt. Er zijn redenen om af te wijken van de doelstellingen en in dat geval wordt door GS een toelichting gegeven aan PS. Gebeurt dit vooraf of achteraf? De voorkeur gaat uit naar vooraf. Hoe wordt het Pallas-debacle voorkomen waar de provinciale lening 'onder water staat'?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt als volgt. GS hebben bedoeld aan te geven dat de provincie op basis van de nota nooit verplicht kan worden om een lening te verstrekken. In de nota is omschreven hoe de afweging gemaakt wordt. Wanneer een uitzondering wordt gemaakt op het beleid van de begroting, dan komt men terug naar PS. Het mandaat voor de afweging ligt bij GS, maar het moet wel passen bij het gezamenlijke doel zoals vastgelegd in de begroting. De rol van PS wordt dus ten opzichte van nu groter. Deze voordracht is een opvolger van het eerdere beleid, in deze voordracht zijn de aanbevelingen van de Rekenkamer verwerkt. Extra inspanningen op het gebied van duurzaamheid, eerlijke arbeidsvoorwaarden en inclusiviteit: het is moeilijk om hier een standaarddefinitie voor op te stellen, mede omdat verbonden partijen of organisaties aan wie een lening wordt verstrekt, allemaal verschillend zijn. Daarom is een open formulering opgesteld. Het aantal medewerkers bij een bedrijf van 2 of 1.300 leidt al tot grote verschillen in de beoordeling van deze thema's, maar wat de provincie zelf

[1] Zie voor subsidies buiten de uitvoeringsregeling de beantwoording van technische vraag 5 van D66 bij vergadering EFB 31 augustus (bij agenda bijlagen)

doet, wordt ook van anderen gevraagd. Het actief zetten van stappen is een aanzet om het (terugkerende) gesprek te voeren met de betreffende partij. Dit gesprek kan uiteraard worden gevoerd voorafgaande aan het verstrekken van een lening, maar met partijen die al een lening hebben ontvangen, worden deze gesprekken ook doorlopend gevoerd. Na een jaar wordt de stand van zaken gemonitord. Het is onmogelijk om grote impact of ingrijpende gevolgen vooraf te definiëren, want wie had bijvoorbeeld de coronacrisis verwacht? Wanneer inderdaad sprake is van een grote impact of ingrijpende gevolgen, dan komen GS terug bij PS om dit te bespreken. De afgelopen jaren hebben zich overigens nog geen ingrijpende gevolgen voorgedaan die consequenties hadden voor uitstaande leningen. Wanneer motie 42 is uitgewerkt, wordt een blauwdruk voorgelegd met een financieel instrumentarium waarvan een lening onderdeel zou kunnen zijn. De definitie van de WRR wordt gehanteerd. Subsidies vallen onder de portefeuille van dhr. Stigter, dus de vraag van de SP zal schriftelijk bij hem ter beantwoording aangemeld worden. PS worden in de begroting en jaarrekening geïnformeerd over lopende leningen, maar om te voorkomen dat de begroting qua grootte te veel uit de hand loopt, is het handig wanneer PS aangeven op welke thema's men nog specifieke informatie mist om het goede gesprek te kunnen voeren. Wanneer taken en doelen van te verstrekken leningen voor activiteiten niet binnen de begrotingscyclus passen, dan komt men terug bij PS. De business case Pallas heeft geleid tot het strakker sturen op het risicomanagement en PS hebben een duidelijke rol gekregen. In antwoord op de vraag van D66 over revolverende fondsen, de gedeputeerde heeft meermaals haar voorkeur uitgesproken voor het combineren van de bespreking van diverse thema's in een commissie. De commissie bepaalt echter zelf haar agenda.

Tweede termijn

Dhr. **Hartog** (VVD) constateert dat GS oog hebben voor de menselijke maat. Het is een hamerstuk.

Dhr. **Zoon** (PvdD) is blij dat er beter wordt gelet op de lopende en toekomstige leningen. Het is een hamerstuk.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk kan worden doorgeleid naar de PS-vergadering van 5 oktober, de PVV tegen de voordracht is en vraagt om de specifieke informatie die men mist in de begroting aan te geven bij de griffier van de commissie.

7. <u>Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa</u>

Ines **Kostiç** (PvdD) heeft een aantal vragen over de invulling van het Noodfonds sociale infrastructuur. Hebben GS de brief van de opvangcentra van wilde dieren ontvangen? Klopt het dat deze centra bij voorbaat zijn uitgesloten van gelden van moties 41 en 42 vanwege de gestelde voorwaarden? Zijn GS bereid om samen met de centra te bekijken of en hoe de voorwaarden kunnen worden aangepast zodat zij hier ook voor in aanmerking komen of komt er een voorstel bij de begroting 2021?

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat er twee stappen worden gezet: eerst wordt beoordeeld of dierenopvangcentra aanspraak kunnen maken op de gelden uit beide moties 41 en 42, gezien de gestelde voorwaarden. Het is niet wenselijk om de voorwaarden nog aan te passen aangezien deze door PS zijn vastgesteld. Als de centra niet onder de voorwaarden van de

moties vallen, dan heeft de gedeputeerde al toegezegd in gesprek te gaan met de centra over de coronaschade en of deze mogelijk op een andere manier kan worden vergoed. Hier is men druk mee bezig en PS worden geïnformeerd over de resultaten.

8. A-agenda Algemeen
   8.a. Voordracht voor de herbenoeming van de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn ingediend voor mw. Van Wijnen, die aanwezig is bij dit agendapunt om eventuele vragen te beantwoorden.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) is blij met het feit dat mw. Hoenderdos heeft aangegeven de onderzoeksmethoden te willen uitbreiden met enquêtes om daarmee burgers actief te bevragen.

De **voorzitter** concludeert dat de commissie akkoord gaat met het doorleiden van de voordracht als hamerstuk naar de PS-vergadering van 5 oktober.

9. A-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
   9.a. Initiatiefvoorstel tot wijziging Referendumverordening van Forum voor Democratie en advies van GS over de initiatiefvoorstellen

Mw. **Vastenhouw** (FvD): Voorzitter, FVD heeft kennisgenomen van het advies van GS op onze initiatiefvoorstellen ten aanzien van de referendumverordening. Het constructieve voorstel van FvD wordt afgeraden. Gezien het feit dat het verbeteren van de verordening zo laagdrempelig maar tegelijk zo revolutionair kan zijn, had een opener houding vanuit GS meer getuigd van betrokkenheid bij de inwoners van Noord-Holland. Graag ga ik namens FvD in volgorde kort in op de punten die door GS in de brief zijn genoemd. Inleiding: GS merken op dat de referendumverordening sinds de vaststelling in 2018 weliswaar niet tot een referendum heeft geleid, maar dat dit niet betekent dat de huidige referendumverordening niet werkt. Dat de referendumverordening enkele belemmeringen heeft, is waarschijnlijk. FvD brengt in herinnering dat de initiatiefvoorstellen alleen een aantal kleine wijzigingen beogen ter verbetering. Dit is essentieel; de 'instrumenten' van burgerparticipatie die de provincie noemt, zoals 'inspreken tijdens vergaderingen', 'indienen van zienswijzen' en 'meedoen in participatietrajecten' zijn geen goede alternatieven. Voorstel tot wijziging artikel 4: het eerste punt: wijziging van artikel 4 (de meerderheid van 30% van het totale aantal kiesgerechtigden die zich uitspreekt in het referendum). Een discussie over 'uitkomstdrempel' of 'opkomstdrempel' daargelaten, is het een feit dat er een voorwaarde gesteld wordt aan een geldige uitslag. Dit is de kwalificatie van 30% van het totale aantal stemgerechtigden. Met andere woorden: er is een drempel en die zou er wat FvD betreft niet moeten zijn. FvD is blij dat GS even verderop met ons van mening zijn dat drempels tot strategisch stemmen kunnen leiden. In dit verband noemen GS ook nog eens terecht 'de no-show paradox'. Precies dat soort inzichten: de obstakels die drempels creëren, signaleerde FvD en dat leidde tot deze initiatiefvoorstellen. Een 'uitkomstdrempel' kan daarbij leiden tot ontmoediging en onduidelijkheid bij de inwoners van Noord-Holland. FvD opteert daarom voor het weglaten van de drempel, nu de uitspraak om te beginnen slechts raadgevend is. Ondanks deze gezamenlijke inzichten geven GS een negatief advies. GS merken op dat onze 'Staten relatief kort geleden de verordening vastgesteld hebben en de uitkomstdrempel bewust [hebben] gekozen'. Hier dient opgemerkt te worden dat PS vierjaarlijks verandert en nu een geheel

andere samenstelling heeft dan in 2018, toen de verordening werd aangenomen. Verder hebben er zich sinds 2018 verschillende maatschappelijke ontwikkelingen voorgedaan; provinciaal en nationaal, die hebben geleid tot nieuwe belangstelling voor het referendum. Het is alsof je tegen een zieke patiënt zegt: “nee, u krijgt de nieuwe beter werkende medicijnen niet, want twee jaar geleden heeft u al iets betere gekregen. Door de sterk gegroeide afstand tussen bestuur en bevolking is een directe stem meer dan ooit gewenst. Met andere woorden: de situatie is flink veranderd sinds 2018. Voorstel tot wijziging artikel 10: dan het tweede punt, wijziging artikel 10 (verlenging van de termijn voor het doen van een kennisgeving.) In de reactie op ‘voorstel tot wijziging artikel 10’ stellen GS dat een termijn van drie dagen vóór een besluit, voor het doen van een kennisgeving ‘ons inziens haalbaar’ is. FvD vraagt zich af waarop GS dit baseren, nu dit niet uit de brief blijkt. Zoals opgemerkt in de voorstellen, is het niet realistisch om te verwachten dat hardwerkende Noord-Hollanders in de praktijk continu bijhouden wat er op onze agenda staat. Ook zijn de meeste Noord-Hollanders niet bekend met het systeem van commissies en Statenvergaderingen en ook dát overgrote deel heeft recht op een directe stem. Daarom is de termijn van drie dagen voor een kennisgeving in de praktijk onredelijk. FvD ziet simpelweg niet wat erop tegen is om deze termijn (iets) te verlengen. Verderop stellen GS dat zo’n verlenging van de termijn ‘ongewenste bijeffecten’ heeft en laat met dit subjectieve oordeel zien wat de echte bezwaren voor GS zijn. ‘Ongewenste bijeffecten’ voor wie? Voor GS overduidelijk. En wat voor bijeffecten? Gedoe? GS zitten namelijk helemaal niet te wachten op vervelende Noord-Hollanders die hun zorgen uiten. Vervolgens merken GS op dat ‘de inwerkingtreding van elk referendabel besluit standaard met twee weken zou moeten worden opgeschort in afwachting van een eventuele kennisgeving’ en dat: ‘Een dergelijke opschorting het vaststellen en implementeren van provinciaal beleid en provinciale regelgeving structureel [zal] vertragen.’ Dit is een onlogische voorstelling van zaken. Een referendabel besluit zou natuurlijk pas opgeschort hoeven te worden alleen indien en wanneer een kennisgeving gedaan wordt. Gegeven dat een referendum zeldzaam blijft, betekent dit dat slechts bij hoge uitzondering een besluit hoeft te worden opgeschort. Daarnaast vindt FvD het getuigen van bestuurlijke arrogantie dat een eventuele vertraging van beleid een argument zou kunnen zijn tégen democratie. Bovendien geldt natuurlijk de uitzondering van artikel 11 lid 3 van de Referendumverordening 2018: dat bij referendabele besluiten waarvan ‘de inwerkingtreding’ geen uitstel kan lijden, PS de inwerkingtreding kunnen bepalen. Deze bepaling omzeilt dus sowieso al een opschorting van de belangrijkste besluiten. Voorstel tot wijziging artikel 14. Dan het derde punt. Wat betreft de drempel van 10.000 voor een inleidend verzoek, merken GS op dat ‘de gekozen drempel passend wordt geacht vanwege de aard van de besluiten die PS gewoonlijk nemen: het zijn complexe besluiten die vaak een raakvlak hebben met of direct samenhangen met andere besluiten (al dan niet van andere overheden) en die de gehele provincie raken. De gevolgen van het terugdraaien ervan kunnen zeer groot zijn.’ Dit is een opmerkelijke alinea. De referendumverordening is er juist vanwége de brede besluiten die PS nemen, waarvan de gevolgen voor iedere Noord-Hollander groot kunnen zijn, op welke gebieden dan ook. Dát is democratie. FvD begrijpt dat GS liever ongestoord hun gang zouden gaan, maar een democratie eist toch echt wat anders. Dat de drempel te hoog is, blijkt simpelweg uit het feit dat de drempel één-op-één is overgenomen uit de landelijke Wet Raadgevend Referendum, en blijkt ten tweede uit de vergelijking met andere provinciale referendumverordeningen, van bijvoorbeeld Utrecht en Limburg, die lager zijn. Dit kan niet genegeerd worden. Voor het onderbouwen van de hoge drempel verwijzen GS vervolgens naar het ‘Samenwerkingsprogramma Democratie Actie (BZK/VNC)’. Dit Samenwerkingsprogramma is echter een (breed) overheidsinitiatief dat pas actief is sinds november 2018, na het

intrekken van het landelijke raadgevende referendum. Het is het bekende verhaal van de slager. Verderop stellen GS dat bij andere provincies 'nog geen ervaring is opgedaan met welke drempel dan ook'. Hieruit concludeert FvD dat GS niet op de hoogte zijn van het op het moment lopende referendum-initiatief in Zeeland door Stichting Zeeland Tolvrij. En inderdaad: de Zeeuwse referendumverordening eist slechts 1.000 handtekeningen voor een inleidend verzoek. GS sluiten dit punt af met speculatieve termen als 'ad-hoc besluitvorming' en 'incidentele burgerbetrokkenheid'. Door 'incidentele burgerbetrokkenheid' zou er geen rekenschap worden afgelegd voor de gevolgen van keuzes. 'Korte-termijn deelbelangen prevaleren dan al gauw boven het algemeen belang op de langere termijn wat als onwenselijk wordt beschouwd.' Naast het feit dat Noord-Hollanders geen rekenschap tegenover zichzelf hoeven af te leggen na een referendum-resultaat en dat burgers ten opzichte van reguliere verkiezingen, veel méér betrokken zijn bij een referendumonderwerp komt in dit laatste deel naar voren wat in de hele brief al doorschemert: namelijk dat GS van Noord-Holland tegenstander zijn van het referendum. FvD benadrukt dat het instrument hier zelf niet ter discussie staat: Noord-Holland héέft een mogelijkheid tot referendum. Hier liggen enkel de initiatiefvoorstellen voor, die het referendum beogen te verbeteren. Digitale wijzigingen, Dan het punt van de digitale wijzigingen. FvD was verheugd met de toezegging van de Commissaris van de Koning van 15 juni 2020 om digitale mogelijkheden op te zetten, en wacht deze ontwikkelingen verder af. Wel blijft FvD kritisch en willen we benadrukken dat de digitale mogelijkheden dienen te gelden voor de drie fases: kennisgeving, inleidend verzoek én definitief verzoek. Voor alle inwoners van Noord-Holland moet het altijd glashelder zijn hoe een verzoek kan worden ingediend. Kosten. Wat betreft het punt kosten merkt FvD op dat de kostenraming niet alleen speculatief en vaag is (Oekraïnereferendum en 'navraag bij andere overheden') maar ook ongepast. Afgezien van het feit dat per referendum gekeken kan worden naar de dekking, zouden kosten van een mogelijk referendum namelijk geen argument mogen zijn tegen het houden van een referendum. Evenmin is dit een factor die GS in dit advies zouden moeten betrekken. Het referendum is immers een instrument van PS vóór Noord-Hollanders. In die zin hebben GS gewoon niet onbevooroordeeld naar de voorstellen gekeken. Als laatste heeft FvD vragen over de niet directe vormen van democratie. Voor dergelijke vormen van burgerparticipatie komt de CvdK begin volgend jaar met een plan, omdat er verbeteringen en vernieuwingen dienen te komen. FvD is benieuwd op welke grond en ziet hiermee dé gelegenheid voor het provinciaal referendum. Aangezien GS de kosten van een referendum bij iedere gelegenheid benoemen, is FvD natuurlijk benieuwd naar de kosten van de andere vormen. Tot slot: Hebben PS wél onbevooroordeeld naar de voorstellen gekeken en gunnen zij de Noord-Hollander een écht democratisch instrument? Immers, er staat een mooie paragraaf over onze bestuurscultuur en participatie in het coalitieakkoord onder hoofdstuk 5 'Openbaar Bestuur'. Volgende week brengt FvD de initiatiefvoorstellen in stemming, evenals een motie waarin PS hun intentie uitspreken het 'Bindend Provinciaal correctief referendum' op de agenda te zetten, zodra deze landelijk kan worden ingevoerd. Dank u hartelijk.

Mw. **Kapitein** (D66) vindt het erop lijken dat FvD heeft gezocht naar kleine wijzigingen in de verordening om iets te kunnen doen met het referendum, terwijl op dit moment in de Tweede Kamer op initiatief van de SP en D66 grote wijzigingen worden besproken met echt ingrijpende gevolgen, zeker op provinciaal niveau. Het was beter geweest wanneer FvD de nu aangekondigde motie correctief bindend referendum eerdervhad voorgelegd, dan hadden partijen deze kunnen meenemen in de bespreking.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) merkt op dat nog geen enkele andere partij al een motie heeft rondgestuurd. Vandaag is de eerste gelegenheid om deze aan te kondigen.

Mw. **Kapitein** (D66) constateert dat het voorstel in de Tweede Kamer grotere gevolgen heeft. Daarom wordt geen steun gegeven aan de minimale wijzigingen die FvD voorstelt, want de huidige verordening is goed doordacht, hoewel erkend wordt dat nog bewezen moet worden of deze in de praktijk voldoet, maar daar bestaat hij nog te kort voor. Een correctief referendum is effectiever dan een raadgevend referendum, daarom is men bij met het voorstel dat vorige week door de Tweede Kamer is aangenomen.

Mw. **Bezaan** (PVV) constateert dat uit de bijdrage van D66 blijkt dat er verkiezingen in aantocht zijn.

Mw. **Kapitein** (D66) benadrukt dat juist D66 zich de afgelopen jaren inzet voor het referendum. In de Tweede Kamer wordt geëxperimenteerd met een burgeramendement en daar vindt de discussie op 29 september over plaats. Het initiatiefvoorstel wordt niet ondersteund.

Mw. **Koning** (CDA) handhaaft haar bijdrage van 24 februari jl., het referendum is een zwaar instrument en daarom is het logisch om hier zware eisen aan te stellen, los van de kosten van ongeveer 5 miljoen euro per referendum en los van de gevolgen van het voorstel van FvD voor het proces van besluitvorming, want er zijn meerdere instrumenten voor inwoners om zich uit te spreken over wat zij van de provincie verwachten en hoe zij een inbreng bij een bepaald besluit kunnen leveren.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt of het CDA het ermee eens is dat inspraak of burgerparticipatie van een andere orde is dan een referendum. Het CDA stelt dat een referendum niet nodig is omdat er andere vormen van inspraak mogelijk zijn. Kan het CDA hierop een toelichting geven?

Mw. **Koning** (CDA) zal in haar bijdrage nog ingaan op alle vormen van inspraak.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt welke andere vormen het CDA als een vorm van directe democratie ziet.

Mw. **Koning** (CDA) antwoordt dat het uitbrengen van een stem in de verkiezingen een vorm is van directe democratie. Daarnaast kunnen inwoners vier jaar lang via de politieke partijen invloed uitoefenen onder andere door in te spreken bij de fracties. Op die manier hebben zij altijd invloed op de democratie. Het CDA was nooit voorstander van een referendum, maar de referendumverordening wordt wel gerespecteerd. Men ziet geen aanleiding tot wijziging van de voorwaarden in de verordening, dus de reactie van GS wordt ondersteund.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) ondersteunt de reactie van GS. FvD spreekt enerzijds over kleine verbeteringen, anderzijds worden grote woorden gesproken over het feit dat de provincie niet blij is met de mogelijkheid dat bewoners kunnen meepraten en meedenken. Een referendum moet juist zelden kunnen worden ingezet, want het is niet de bedoeling om hiermee zand in de provinciale besluitvorming te gooien. Burgers kunnen inspreken bij de provincie en kunnen via politieke partijen hun mening kenbaar maken.

Dhr. **Carton** (PvdA) dankt FvD voor alle tijd en energie die is gestoken in het initiatiefvoorstel. Een raadgevend referendum is een uiterst zwaar middel om als bewoner invloed uit te kunnen oefenen op een besluit van PS, dus het is logisch dat hier drempels en voorwaarden aan worden gesteld. Er is enerzijds steun voor het voorstel van FvD om een evaluatie in te bouwen, maar anderzijds wordt de reactie van GS ondersteund, namelijk dat de drempels en voorwaarden passen bij de verordening voor de provincie. Omdat het als een soort noodrem functioneert, wil men daar niet aan sleutelen. Wel dient gekeken te worden naar een logisch moment voor een evaluatie van de verordening. Een referendum is het slotstuk van alle beschikbare instrumenten voor burgers om invloed uit te kunnen oefenen. Daarom is men benieuwd naar de Participatienota die in januari 2021 verschijnt en op welke manier het referendum hiervan deel uitmaakt.

Mw. **Bezaan** (PVV) vraagt zich af hoe de PvdA een evaluatie ziet, aangezien hieruit nooit kan blijken dat de opgelegde drempels te hoog zijn wanneer er nog nooit een referendum is gehouden. In dat kader is de eis van 10.000 handtekeningen ter ondersteuning van het referendum erg zwaar.

Dhr. **Carton** (PvdA) meent dat burgers de intentie hebben om inspraak te leveren op een bepaald besluit maar hij kan zich niet voorstellen dat als burgers een initiatief nemen voor een raadgevend referendum, ze niet serieus kijken naar wat er nu allemaal ligt. De huidige drempel van 10.000 in de verordening is passend voor een verzoek tot inzet van dit zware middel. Wanneer drempels niet worden gehaald, dan dient te worden nagegaan of de drempel te hoog is of dat er te weinig animo is.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) is blij met de constructieve houding van de PvdA. Het laatste nationale referendum op landelijk niveau hanteerde ook een drempel van 10.000, maar waarom zou men dezelfde drempel op provinciaal niveau toepassen? Dat is toch niet reëel met 2.8 miljoen inwoners in de provincie?

Dhr. **Carton** (PvdA) meent dat het zeker mogelijk moet zijn om 10.000 handtekeningen te verzamelen voor een provinciaal referendum bij een heel belangrijk besluit.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) hoort de PvdA tweemaal zeggen dat 10.000 handtekeningen passend zijn, maar hoe kijkt de PvdA naar de aantallen die andere provincies hanteren?

Dhr. **Carton** (PvdA) kan niet oordelen over andere provincies, maar met het oog op de wijze waarop de drempels tot stand zijn gekomen, vindt hij de motivatie van GS in deze ‘passend’. De PvdA wil graag meer aandacht voor de totale processen rond burgerparticipatie, zoals het vanaf het eerste begin betrekken van bewoners bij een te nemen besluit door de provincie, waardoor het onnodig is om een raadgevend referendum te organiseren.

Ines **Kostiç** (PvdD) constateert dat GS niet uitleggen waarom precies aan deze drempel wordt vastgehouden. Wil de PvdA niet weten waarom niet is gekozen voor een drempel van 3.000 zoals in Utrecht of Limburg? Wat is een goed moment om te evalueren?

Dhr. **Carton** (PvdA) volgt de argumentatie van GS hierin. De evaluatie moet onderdeel uitmaken van de evaluatie van het gehele beleid voor burgerparticipatie.

Dhr. **Zaal** (GL) heeft waardering voor de inspanningen van FvD, wel wordt afstand genomen van bepaalde bewoordingen, zoals dat GS niet zit te wachten op vervelende Noord-Hollanders die hun mening willen uiten. Die terminologie is helemaal niet nodig om het voorstel te onderbouwen.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt hoe GL het dan noemt als goed onderbouwde voorstellen van PS door het bestuur niet worden overgenomen, terwijl het gaat over het betrekken van inwoners.

Dhr. **Zaal** (GL) vindt dat GS overtuigend hebben beschreven waarom het nu niet verstandig is om het voorstel van FvD over te nemen. Het standpunt van GS wordt onderschreven, dus het voorstel van FvD wordt niet ondersteund, hoewel het goed is om kritisch te kijken naar de drempel wanneer pogingen tot een referendum hierop zouden stranden.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) dankt FvD voor het initiatiefvoorstel dat voortborduurt op de referendumverordening waarmee PS in 2018 akkoord zijn gegaan. Het voorstel van FvD schaaft de geldende verordening bij en leidt tot verbetering en dat wordt toegejuicht omdat een laagdrempelige procedure bijdraagt aan meer betrokkenheid van de inwoners naast een goed en gedegen georganiseerd burgerparticipatietraject. Voorstel A is het meest verregaand en de beste aanvulling op de bestaande verordening. Het voorstel van FvD wordt ondersteund.

Mw. **Van Meerten** (VVD) geeft complimenten aan FvD voor alle inspanningen. Al op 24 februari jl. is in de discussie aangegeven dat de VVD geen voorstander is van welk referendum dan ook, omdat complexe problemen hiermee worden teruggebracht tot een eenvoudige vraag. Voor de VVD geldt het als een soort noodrem. Aanpassingen ter verbetering worden gewaardeerd, maar men vindt het nu te vroeg om de verordening aan te passen. Een evaluatie van de verordening in de evaluatie van het bredere pakket van burgerparticipatie wordt ondersteund. De reactie van GS is overtuigend onderbouwd, daarom wordt het voorstel van FvD niet ondersteund.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt of de VVD de uitkomst van een evaluatie in 2022 wel ondersteunt wanneer hieruit blijkt dat de drempels te hoog zijn.

Mw. **Van Meerten** (VVD) vindt dit een ‘wat, als’ discussie, maar mocht eerder dan 2022 blijken dat de drempel tot problemen leidt, dan moet hier zeker naar gekeken worden. Omdat het om een uiterste middel gaat, moet de drempel wel hoog zijn.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt of de VVD wel akkoord zou gaan met een verzoek voor een evaluatie van de verordening in combinatie met een evaluatie van de overige burgerparticipatie-instrumenten.

Mw. **Van Meerten** (VVD) wil zeker kijken naar een evaluatie van de verordening in de toekomst in combinatie met andere instrumenten, maar een evaluatie van het proces nu wordt niet gesteund. GS staan aan de lat om een dergelijke evaluatie uit te voeren.

Mw. **Bezaan** (PVV) dankt FvD voor de 3 initiatiefvoorstellen en sluit aan bij de woorden van de SP. De PVV vindt referenda een mooi instrument om de democratie te versterken, daarom wordt het voorstel zeker ondersteund, met name het eerste voorstel. GS geven aan dat de

verwachte kosten van een referendum rond 5 miljoen euro liggen. Kan de gedeputeerde deze schatting concreet toelichten, eventueel schriftelijk?

Ines **Kostiç** (PvdD) dankt FvD voor het vele werk dat is uitgevoerd en voor het ophelderen van een aantal zaken. De PvdD vindt de opgenomen drempel waardevol omdat het gaat om het algemeen belang. De termijn voor het indienen van een kennisgeving wordt door GS voldoende toegelicht. Het opschorten van de inwerkingtreding van een referendabel besluit leidt tot vertraging.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt of de PvdD ermee bekend is dat in de huidige verordening al besluiten zijn benoemd waarvan de besluitvorming niet opgeschort hoeft te worden.

Ines **Kostiç** (PvdD) verzoekt GS om een toelichting hierop. Belangrijk is om op de website de promotie over referenda te intensiveren met inzet van externe deskundigheid en aan te geven wanneer besluiten van PS referendabel zijn of niet, zodat dat meteen duidelijk is voor de burgers. De drempel van 10.000 is arbitrair en onvoldoende uitgelicht. De PvdD verzoekt om een wetenschappelijke onderbouwing van het besluit om vast te houden aan 10.000. De lagere drempel van 5.000 of lager die FvD voorstelt, wordt ondersteund, dat leidt niet tot bezwaren. Het belangrijkste is dat de verordening wordt geëvalueerd met inzet van de kennis van wetenschappers.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt als volgt. De provincie vindt het wenselijk dat inwoners participeren in besluitvormingsprocessen, dus GS herkennen zich niet in de opmerkingen hierover. Een referendum behoort tot het totale instrumentenpakket van burgerparticipatie, maar het is wel een noodrem.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vindt het gebruik van de term 'noodrem' overtrokken omdat het gaat om een raadgevend correctief referendum. Waar komt die angst vandaan?

Gedeputeerde **Zaal** vindt het referendum een nuttig instrument, maar vaak worden besluiten door de meerderheid van volksvertegenwoordigers genomen en de inzet van een raadgevend referendum is op dat moment een zwaar middel om deze besluiten te beïnvloeden. Hier moet sprake zijn van een goede balans tussen besluiten van de volksvertegenwoordigers en de ruimte voor inwoners op besluitvormingsprocessen en het raadgevend corrigeren hiervan en de hiermee samenhangende kosten. Bij GS heeft zich niemand gemeld die een referendum wil organiseren en geconfronteerd wordt met de te hoge drempels. Een referendum is deel van het totaalpakket van burgerparticipatie en dat ziet er in iedere provincie anders uit. Daarom moet men voorzichtig zijn met shoppen uit maatregelen van andere provincies. In 2018 zijn ter inspiratie andere referendumverordeningen in samenhang beoordeeld, maar GS hebben een eigen verordening opgesteld waarin de drempel van 10.000 is opgenomen.

Ines **Kostiç** (PvdD) verzoekt inzage in de destijds gemaakte afwegingen die ten grondslag liggen aan de referendumverordening uit 2018.

Gedeputeerde **Zaal** gaat in op de aspecten van het voorstel. Er worden drie onderdelen genoemd: de uitkomstdrempel van 30% (hoewel die vandaag overigens niet ter discussie wordt gesteld) en dat is iets anders dan de opkomstdrempel. Er zijn meer bezwaren tegen de opkomstdrempel en minder tegen de uitkomstdrempel omdat die niet leidt tot strategisch

gedrag. Ook een raadgevend referendum wordt door GS en PS serieus genomen, daarom wordt vastgehouden aan de 30% als uitkomstdrempel. Deze staat ook vermeld in het rapport van de commissie Remkes. De bezwaren in het initiatiefvoorstel gelden voor de opkomstdrempel en niet voor de uitkomstdrempel. Voor de 10.000 handtekeningen voor het inleidend verzoek heeft men zich onder meer laten inspireren door de handreiking voor de lokale democratie, waarvan het uitgangspunt 1% van de kiesgerechtigde inwoners, voor Noord-Holland is dat 20.000 en daarvan is 10.000 de helft. Het definitieve verzoek moet echter door 45.000 mensen ondersteund worden, dus wanneer de drempel voor het inleidende verzoek wordt verlaagd, ontstaat het risico dat het definitieve verzoek niet kan worden ingediend. Door digitalisering zal het aantal van 10.000 binnenkort gemakkelijker gehaald kunnen worden. Termijnen: behalve FvD heeft geen andere fractie hierop gereageerd. Wanneer termijnen worden verlengd tot weken na het besluitvormingsproces in PS, ontstaat het risico dat genomen besluiten niet uitvoerbaar zijn omdat er na een aantal weken nog een referendum kan worden opgeëist. Daarom is gekozen voor een kennisgeving binnen 3 dagen voor de PS-vergadering. De verordening hoeft niet te worden aangepast voor het mogelijk maken van digitale stemming. De evaluatie zou conform de verordening worden uitgevoerd 6 maanden nadat het eerste referendum is ingediend. GS zullen goed blijven volgen of sprake is van gestrande pogingen en in dat geval zullen PS worden geïnformeerd.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of de gedeputeerde wil reageren op het feit dat in de verordening is opgenomen dat er na 4 jaar een evaluatie zou plaatsvinden, evenals op het voorstel voor het via de website informeren van burgers en het verbeteren van de communicatie over referenda. Hoe vaak wordt de pagina over het referendum bezocht en welke middelen worden ingezet om er meer bekendheid aan te geven?

Gedeputeerde **Zaal** adviseert om te wachten hoe de verordening – die nu 2 jaar loopt – uitpakt na de totale looptijd van 4 jaar. De aanpassing van de Grondwet op grond van de aangenomen motie in de Tweede Kamer zal nog een aantal jaren duren. Zij zal nagaan wat de status is van de communicatie via social media naar aanleiding van de motie van FvD. Zodra de digitale mogelijkheid aanwezig is, zal hierover gecommuniceerd worden. De aantallen hits van de pagina op de website worden schriftelijk aan PS gemeld, de vraag van de PVV wordt schriftelijk beantwoord.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) bedankt voor het door de fracties meewerken aan het verbeteren van het instrument referendum, maar dat is helaas niet mogelijk, gezien de toch wel arrogante houding van GS en van coalitiepartijen zoals D66. Deze houding blijkt tevens uit de beantwoording door GS van de vraag van de PvdD over het aantallen hits van de pagina op de website. Deze vraag kan niet beantwoord worden, behalve dat er veel verkeer is.

De **voorzitter** benadrukt dat de gedeputeerde heeft toegezegd de cijfers te overleggen aan de commissie.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) hoort dat er misschien verbeteringen mogelijk zijn, niettemin houden GS vast aan de huidige tekst van de verordening, maar PS vertegenwoordigen de inwoners van Noord-Holland en daarvoor is te weinig aandacht. D66 was in februari fel tegenstander van het referendum maar vandaag trekt D66 zich terug en ondersteunt ook geen kleine wijzigingen. Het meedenken kan juist versterkt worden door het doorvoeren van kleine wijzigingen in de verordening, dus de argumenten van GS houden geen stand. Waarom willen

GS niet constructief meedenken? Er lijkt draagvlak te zijn voor het opnemen van de evaluatie van de verordening in de nota Burgerparticipatie. Klopt deze veronderstelling?

Mw. **Koning** (CDA) vindt het jammer dat de coalitiepartijen het voorstel van FvD nu niet ondersteunen, terwijl zij in februari nog heel enthousiast waren. Het was beter geweest wanneer de coalitie in februari had aangegeven dat zij geen voorstander waren van aanpassingen van de verordening, dat zou FvD veel tijd en energie bespaard hebben.

Mw. Van Meerten (VVD) geeft aan dat zij dat toen ook gezegd heeft geen voorstander te zijn.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) herhaalt twee vragen aan GS uit de eerste bijdrage. Welke aanvullende gevolgen zien GS behalve dat er een besluit moet worden uitgesteld? Waarom kiezen GS voor behoud van het verschil van 10.000 voor het inleidende verzoek en 45.000 voor het definitieve verzoek, terwijl dat voor het nationaal referendum niet geldt? GS hebben gesteld dat de 10.000 stemmen zijn gebaseerd op de nationale voorwaarden. Kunnen GS verklaren wat de bedreiging inhoudt als de kennisgeving uitgesteld wordt, terwijl in artikel 11 wordt bepaald dat belangrijke besluiten toch uitgevoerd kunnen worden?

Tweede termijn

Dhr. **Carton** (PvdA) verwijst naar de Participatienota die begin 2021 verschijnt. Is de referendumverordening onderdeel van de Participatienota en wordt deze meegenomen in de evaluatie?

Mw. **Kapitein** (D66) is net als de PvdA, ook voorstander van gedegen burgerparticipatietrajecten.

Ines **Kostiç** (PvdD) ziet uit naar het evaluatiemoment in 2021 of in 2022 en verwacht dat de communicatie aangescherpt wordt. FvD wordt voorgesteld om de voordracht even aan te houden in afwachting van de toelichting door GS hierop.

Gedeputeerde **Zaal** benadrukt dat het voorstel van 2018 met behulp van een brede Statenwerkgroep is voorbereid. In artikel 11 staan thema's vermeld die niet referendabel zijn, zoals de begroting en belastingen, maar ook andere besluiten moeten soms snel worden uitgevoerd en dat is dan niet mogelijk omdat er nog een referendum kan volgen.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) verwijst naar artikel 11.3 waarin wordt gesteld dat belangrijke besluiten mogen worden uitgevoerd, ook als er een referendum volgt.

Gedeputeerde **Zaal** is hiermee bekend, maar desondanks moet sprake zijn van een goede balans en die is goed gewaarborgd in de referendumverordening in combinatie met de artikelen 11 en 5. De bijgevolgen zien op het opschorten van bij meerderheid genomen PS-besluiten, dat heeft meer draagvlak nodig dan van een klein aantal inwoners van de provincie. Op basis van de motie van FvD is al een communicatietraject gestart, voorgesteld wordt na te gaan wat dit heeft opgeleverd alvorens weer een nieuw traject te starten. Het aantal burgers dat de website heeft bezocht is 1.300.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) is van mening dat het instrument beter tot zijn recht komt als de voorgestelde wijzigingen worden doorgevoerd. Zij is benieuwd naar de reactie van de andere fracties. Zij zal zich beraden op de voortgang van de initiatiefvoorstellen en de griffie informeren.

10. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
    10.a IBT: agenderingsverzoek van de hr. Hartog (VVD) om brief 13a: Brief GS aan PS inz. Rapport brandveiligheid zorginstellingen provincie Noord-Holland op de B-agenda te bespreken.

Dhr. **Hartog** (VVD) is benieuwd naar het antwoord op de laatste gemengde technisch-politieke vraag.

Mw. **Kapitein** (D66) las verrassende conclusies in het rapport, aangezien de brandveiligheid bij zorginstellingen voor de Veiligheidsregio NHN prioriteit nummer 1 is. De vragen van de VVD zijn interessant, maar horen deze wel tot de kerntaken van de provincie? Iedere Veiligheidsregio is betrokken bij het onderzoek en daardoor worden alle gemeenten direct bereikt. Dat is voldoende.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vindt dat de conclusies tot zorgen leiden, zoals het feit dat de informatiehuishouding onvoldoende op orde is, hoewel dit een gemeentelijke taak is. IBT wordt ingevuld door de provincie en is een provinciale verantwoordelijkheid. Is de VVD het ermee eens dat deze zorgelijke situaties een gevolg zijn van ingrijpende bezuinigingen en is men bereid om hier in Den Haag aandacht voor te vragen?

Mw. **Koning** (CDA) vindt het belangrijk dat de provincie gaat controleren of de aanbevelingen worden opgevolgd door gemeenten en veiligheidsregio's. Uit het antwoord van GS blijkt dat gemeenten de resultaten actief moeten terugkoppelen voor 31 december 2020 en gemeenten die dat niet doen, worden opnieuw bevraagd. Dat is voldoende.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat IBT onder haar portefeuille valt, maar voor een deel hoort dit thema het thuis bij de portefeuille van gedeputeerde Olthof. De provincie voert jaarlijks thematisch toezicht uit. In 2019 was de brandveiligheid onderwerp van thematisch onderzoek, dus het ligt niet voor de hand dat er nu wederom onderzoek wordt gedaan. De aanbevelingen gelden voor alle gemeenten en zij zullen worden verzocht om terug te koppelen. Hiervoor geldt de escalatieladder. De geuite zorgen worden gedeeld.

11. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** concludeert dat er geen vragen zijn.

Gedeputeerde **Zaal** heeft een mededeling voor de commissie. In verschillende media zijn berichten verschenen over het bedrijf Schein dat medische isotopen zou produceren en dat naar Groningen verhuist. Er is met Schein gesproken over de mogelijke vestiging op de Health Campus in Petten, dat past heel goed bij de uitvoeringsagenda Economie. De suggestie wordt gewekt in de media dat de isotopen van Pallas passé zouden zijn, maar de verwachting is dat de vraag van medische isotopen in de toekomst wereldwijd verder toeneemt. Beide technieken zijn heel hard nodig, dus beide ontwikkelingen kunnen naast elkaar bestaan. Uit onderzoek

blijkt dat geen sprake is van staatssteun, want het gaat om de voorbereidende fase en het concurrentievermogen wordt niet aangetast.

12. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 15.50 uur onder dankzegging aan alle leden voor hun inbreng.